

VENDIM
Nr. 59, datë 23.12.2014

NË EMËR TË REPUBLIKËS
SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:
Bashkim Dedja kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Vladimir Kristo anëtar i “ “

Sokol Berberi anëtar i “ “
Vitore Tusha anëtare e “ “
Altina Xhoxhaj anëtare e “ “

Fatmir Hoxha anëtar i “ “
Besnik Imeraj anëtar i “ “
Fatos Lulo anëtar i “ “
Gani Dizdari anëtar i “ “

me sekretare Edmira Babaj, në datat 10.6.2014 dhe 26.6.2014, mori në shqyrtim, në seancë gjyqësore me dyer të hapura, çështjen nr. 28 Akti, që i përket:

KËRKUES: Një e pesta e deputetëve të Kuvendit të Republikës së Shqipërisë, përfaqësuar nga Oerd Bylykbashi, Ivi Kaso, Gazment Bardhi, me autorizim.

SUBJEKTE TË INTERESUARA: Kuvendi i Shqipërisë, përfaqësuar nga Albana Shtylla dhe Alban Brati, me autorizim.

OBJEKTI: 1. Interpretimin e neneve 65/1 dhe 78/2 të Kushtetutës.

2. Konstatimin e pavlefshmërisë së mbledhjes së përgjithshme të deputetëve (seancës plenare) të datës 20.2.2014, të thirrur në kundërshtim me Rregulloren e Kuvendit dhe në shkelje të rregullave procedurale që garantojnë një proces të rregullt ligjor, lidhur me këto çështje:

a) vendimin e Kuvendit nr. 12/2014 “Për shpalljen si të pavlefshëm të vendimit nr. 1/2013 të Kuvendit “Për zgjedhjen e Inspektorit të Përgjithshëm të Inspektoratit të Lartë të Deklarimit dhe Kontrollit të Pasurive”;

b) vendimin e Kuvendit nr. 13/2014 “Për mosmiratimin e propozimit të Presidentit të Republikës me dekretin nr. 7928, datë 16.1.2013 “Për zgjedhjen e Inspektorit të Përgjithshëm të Inspektoratit të Lartë të Deklarimit dhe Kontrollit të Pasurive”;

c) vendimin e Kuvendit nr. 14/2014 “Për zgjedhjen e Inspektoratit të Përgjithshëm të Inspektoratit të Lartë të Deklarimit dhe Kontrollit të Pasurive”.

BAZA LIGJORE: Nenet 1-4, 42, 65, 73, 75/2, 78/2 dhe 124 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë. Ligji nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes, Gani Dizdari, përfaqësuesit e kërkuarit, që kërkuan pranimin e kërkesës, përfaqësuesin e subjektit të interesuar, Kuvendi i Shqipërisë, që kërkoj rrëzimin e kërkesës, si dhe pasi bisedoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Në datën 21.10.2013, një grup i nëpunësve të Inspektoratit të Lartë të Deklarimit dhe Kontrollit të Pasurive dhe Konfliktit të Interesit (më poshtë ILDKPKI) i janë drejtuar Kryetarit të Kuvendit me një petition ku parashtronin shqetësimin e tyre për raste të shkeljes së ligjit nga ana e Inspektorit të Përgjithshëm të ILDKPKI-së dhe në përfundim kërkonin marrjen e masave nga Kuvendi për rikthimin e gjendjes së ligjshmërisë pranë institucionit të tyre.

2. Në datë 11.11.2013, me propozim të kryetarit të Komisionit të Ligjeve, pranë Kuvendit të Shqipërisë, shumica e anëtarëve të këtij Komisioni miratoi vendimin nr. 1, datë 11.11.2013, me anë të të cilit vendosi: *“Ngritjen e një grupi pune për të kontrolluar veprimtarinë e ILDKPKI për verifikimin e përmbushjes së detyrave funksionale nga ana e institucionit, sipas parashikimeve të ligjit nr. 9049/2003 “Për organizimin dhe funksionimin e ILDKPKI-së”.*

3. Në datën 24.1.2014, Komisioni i Ligjeve, me shumicë votash, miratoi raportin e grupit të punës për kontrollin e veprimtarisë së ILDKPKI-së, duke i propozuar njëkohësisht Kuvendit konstatimin e pavlefshmërisë absolute të vendimit të emërimit në detyrë dhe shkarkimin nga detyra të Inspektorit të Përgjithshëm të ILDKPKI-së, në bazë të neneve 115 e vijues të Kodit të Procedurave Administrative (KPA), sipas konkluzioneve të raportit.

4. Në datën 13.2.2014, 1/3 e deputetëve bënë kërkesë për shkarkimin e Inspektorit të Përgjithshëm të ILDKPKI-së, bazuar në nenin 115 të Rregullores së Kuvendit. Kërkesa u paraqit në Komisionin e Ligjeve në datën 14.2.2014. Në datën 18.2.2014, Komisioni i Ligjeve rimiratoi kërkesën me shkrim dhe i ripropozoi seancës plenare konstatimin e pavlefshmërisë absolute të aktit të emërimit dhe lirim nga detyra të Inspektorit të Përgjithshëm të ILDKPKI-së.

5. Në datën 20.2.2014, Kuvendi i Shqipërisë, në seancë plenare, përfshiu në rendin e ditës këtë çështje dhe votoi lirim nga detyra të Inspektorit të Përgjithshëm të ILDKPKI-së, si dhe emërimin e kandidaturës tjetër të dekretuar nga Presidenti i Republikës më parë për pozicionin e Inspektorit të Përgjithshëm të ILDKPKI-së.

II

Parashtrimet e palëve

6. **Kërkuesi** i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese me kërkesë për të interpretuar nenet 65/1 dhe 78/2 të Kushtetutës lidhur me dy koncepte: A mundet Kuvendi të rimarrë në shqyrtim vendime të natyrës politiko-administrative përtej mandatit 4-vjeçar? Cilat janë rrethanat kur mbledhja e deputetëve konsiderohet e zhvilluar në kundërshtim me rregulloren e Kuvendit dhe deri ku shtrihen efektet e saj? Kërkuesi, gjithashtu, në përfundim të interpretimit për këto dispozita, kërkon nga Gjykata edhe konstatimin e pavlefshmërisë absolute të vendimeve të Kuvendit të marra gjatë procesit parlamentar, në përfundim të të cilit u vendos lrimi nga detyra i Inspektorit të Përgjithshëm të ILDKPKI-së. Në funksion të këtij kërkimi, ai paraqet si argument se seanca plenare është thirrur në kundërshtim me rregulloren e Kuvendit, duke zhvilluar në këtë mënyrë një proces të parregullt ligjor.

7. Kërkuesi paraqet si argumente lidhur me kërkimet e tij si më poshtë:

a) Është cenuar neni 65/1 i Kushtetutës, pasi Kuvendi ka marrë tagrin të rivendosë për një çështje që është vendosur në një legjislaturë të mëparshme, duke tejkaluar afatin kohor gjatë të cilit Kuvendi ushtron mandatin e tij, gjë që bie ndesh me parimin e zgjedhjeve periodike të sanksionuar në Kushtetutë.

b) Është cenuar rregullorja e Kuvendit, pasi dekreti i Presidentit për emërimin e Inspektorit të Përgjithshëm të ILDKPKI-së ndaj të cilit ishte shprehur më parë vullneti, nuk mund të rivotohej sërish. Në asnjë rast nuk mund të shprehet Kuvendi më shumë se një herë për një akt. Dekreti i

Presidentit të Republikës ishte shqyrtuar një herë dhe për të ishte shprehur vullneti i Kuvendit, prandaj ai nuk mund të ishte më objekt rivotimi në Kuvend.

c) Janë cenuar nenet 75/2 dhe 78/1 të Kushtetutës, ku parashikohet funksionimi i Kuvendit sipas rregullores së tij dhe se mbledhja e deputetëve që mbahet pa u thirrur sipas kësaj rregulloreje nuk sjell asnjë pasojë, referuar nenit 78/2 të Kushtetutës.

ç) Seanca e Kuvendit është thirrur jashtë rendit të ditës. Nga procesverbalet e mbledhjes së Komisionit të Ligjeve rezulton se kjo çështje nuk është përfshirë në programin e punës dhe në kalendarin e punimeve të atij komisioni. Relacioni i relatorit të komisionit nuk i është vënë në dispozicion deputetëve 3 ditë përpara seancës, sipas nenit 38/2 të rregullores. Gjithashtu, relacioni i komisionit nuk është miratuar me shumicën e nevojshme të votave.

8. **Subjekti i interesuar, Kuvendi i Shqipërisë**, në mënyrë të përmbledhur, ka prapësuar si vijon:

a) Kërkuesi nuk legjitimohet në kërkimet e tij për interpretimin përfundimtar të Kushtetutës, pasi nuk ka asnjë qëndrim të kundërt midis shumicës dhe pakicës parlamentare. Nga praktika e vetë Gjykatës Kushtetuese rezulton se norma që duhet të interpretohet duhet të jetë e paqartë, ekuivoqe dhe kontradiktore dhe si rrjedhojë e saj të ketë lindur një mosmarrëveshje kushtetuese midis palëve në gjykim. Gjithashtu, kërkuesi nuk legjitimohet as për kërkimet e tij lidhur me procesin e parregullt ligjor të zhvilluar, sipas tij, nga Kuvendi, pasi nuk i njihet kjo e drejtë nga Kushtetuta.

b) Gjykata Kushtetuese nuk ka juridiksion të shqyrtojë kushtetutshmërinë e një akti individual, siç është ai i shkarkimit nga detyra të Inspektorit të Përgjithshëm të ILDKPKI-së. Akti i shkarkimit të Inspektorit të Përgjithshëm është akt individual administrativ dhe si i tillë ai duhet të kundërshtohet në gjykatën administrative. Gjithashtu, rregullorja e Kuvendit nuk është akt me natyrë kushtetuese, pasi shërben për rregullimin e brendshëm të Kuvendit. Është në diskrecionin e këtij të fundit të interpretojë dispozitat e rregullores dhe mënyra e interpretimit të saj nuk mund të jetë objekt kontrolli nga Gjykata Kushtetuese.

c) Pretendimet për themelin e kërkesës nuk qëndrojnë, pasi, ndryshe nga sa pretendon kërkuesi, Kryetari i Kuvendit, bazuar në nenin 26/7 të rregullores, e ka futur kërkesën për shkarkim të Inspektorit të Përgjithshëm automatikisht në programin e punës së Kuvendit. Sa i takon dhe pretendimit lidhur me njoftimin paraprak të deputetëve për çështjen që do diskutohet ai nuk qëndron, pasi neni 38/1 i rregullores ku kërkuesi e mbështet kërkesën aplikohet vetëm për projektligjet dhe jo për kërkesat për shkarkim të funksionarëve, siç është dhe rasti konkret.

ç) Gjithashtu, edhe pretendimi lidhur me pavlefshmërinë e vendimmarrjes së Kuvendit si shkak i mosvotimit të tij nga numri i nevojshëm i deputetëve nuk qëndron, pasi numri i anëtarëve të pranishëm për vendimmarrje ka qenë ai i duhuri. Dy deputetët e verifikuar si të pranishëm në sallën e mbledhjes së komisionit në momentin e votimit por që nuk morën pjesë në votim u llogaritën për efekt të arritjes së kuorumit të numrit të nevojshëm për vlefshmërinë e zhvillimit të procedurave të vendimmarrjes, në përputhje me interpretimin e bërë në vendimin nr. 44/2011 të Gjykatës Kushtetuese për vlefshmërinë e votimit në Kuvend.

d) Sa i takon pretendimit për mosfutjen në kalendarin e punimeve të çështjes së shkarkimit të Inspektorit të Përgjithshëm ai është i pabazuar, pasi Kryetari i Kuvendit ka ushtruar kompetencën që i jep neni 116 i rregullores, sipas të cilit, kur ngrihen pretendime gjatë zhvillimit të seancës sa i takon interpretimit dhe zbatimit të rregullores, është kompetencë e drejtuesit të seancës për të vendosur për pretendimin e ngritur, vendim i cili nuk është objekt diskutimi.

III Vlerësimi i Gjykatës

9. Subjekti i interesuar, Kuvendi i Shqipërisë (më poshtë Kuvendi), në seancë prapësoi se kërkuesi nuk legjitimohet t'i drejtohet Gjykatës në rrugën e interpretimit të normave kushtetuese nëse nuk ka një konflikt konkret për mënyrën e interpretimit të tyre nga organet që marrin pjesë në gjykim.

10. Gjykata rithekson se Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë, në nenin 134/1, ka përcaktuar në mënyrë shteruese rrethin e subjekteve kushtetuese, të cilat legjitimohen të vënë në lëvizje juridiksionin kushtetues. Kriteri kushtetues i “detyrimit për të justifikuar interesin”, i përcaktuar në paragrafin 2 të nenit të mësipërm, është interpretuar nga jurisprudenca kushtetuese si përcaktues në ndarjen e rrethit të subjekteve kushtetuese në dy kategori: subjekte të kushtëzuara dhe subjekte të pakushtëzuara. Në këtë kuptim, subjektet e parashikuara në shkronjat “dh”, “e”, “ë”, “f” dhe “g” të paragrafit 1 të nenit 134, të cilat mund të bëjnë kërkesë vetëm për çështje që lidhen me interesat e tyre, janë subjekte të kushtëzuara. Parashikimi i këtij kriteri kushtetues vetëm për një numër të kufizuar subjektesh kushtetuese, në një interpretim *a contrario*, do të thotë se ai nuk është i zbatueshëm për subjektet e tjera të parashikuara në pikat “a” “b”, “c”, “ç” të pikës 1, të nenit 134 të Kushtetutës, të cilat nuk kanë detyrimin për të justifikuar interesin në rast se i drejtohen me kërkesë Gjykatës Kushtetuese.

11. Çështja e legjitimitetit (*locus standi*) të një të pestës së deputetëve ka qenë objekt i shqyrtimit nga kjo Gjykatë edhe në raste të tjera, në të cilat ajo, në mënyrë të vazhdueshme, ka vlerësuar se një e pesta e deputetëve përfaqëson një nga subjektet e parashikuara në nenin 134/1, shkronja “c” të Kushtetutës, të cilat kanë të drejtë të vënë në lëvizje juridiksionin kushtetues për arsye të një interesi publik, pa u kushtëzuar me një interes subjektiv konkret (*shih vendimin nr. 9, datë 23.3.2010 të Gjykatës Kushtetuese*). Interesi i këtyre funksionarëve publikë për të mbrojtur sistemin normativ dhe parimet shtetformuese si konstitucionalizmi, shteti i së drejtës, demokracia, dinjiteti njerëzor, barazia sociale etj., të shpalosura në Kushtetutë, nuk është i kushtëzuar (*shih vendimin nr. 18, datë 29.7.2008 të Gjykatës Kushtetuese*).

12. Kushtetuta, në nenin 124 të saj, parashikon se Gjykata Kushtetuese garanton respektimin e Kushtetutës dhe bën interpretimin përfundimtar të saj. Gjykata, në praktikën e vazhdueshme të saj, ka vlerësuar se ushtrimi i kompetencës së interpretimit përfundimtar të normës kushtetuese kërkon plotësimin e kushteve si vijon: *Së pari*, norma që kërkohet të interpretohet duhet të jetë e paqartë dhe si pasojë e kësaj paqartësie që ajo mbart dhe kuptimit që i është dhënë ka lindur një “problem/mosmarrëveshje kushtetues/e. *Së dyti*, kërkohet të ekzistojë një marrëdhënie e ngushtë ndërmjet normës konkrete kushtetuese dhe fakteve, mosmarrëveshjeve ose çështjeve të përcaktuara konkretisht në një ose disa akte të organit kompetent, si pasojë e zbatimit ose kuptimit të padrejtë të kësaj norme kushtetuese. *Së treti*, kërkohet që organet, të cilat zbatojnë normën kushtetuese, të kenë mbajtur qëndrimin e tyre për kuptimin/interpretimin e kësaj norme. Në jurisprudencën e saj, Gjykata ka vlerësuar se qëndrimet e mbajtura nga një organ për interpretimin e normave konkrete të Kushtetutës, që shprehen nëpërmjet vendimeve të këtij organi, janë të mjaftueshme për kryerjen e një interpretimi përfundimtar (*shih vendimet nr. 29, datë 30.6.2011, nr. 24, 09.6.2011 të Gjykatës Kushtetuese dhe vendimin nr. 59, datë 1.4.2014 të mbledhjes së gjyqtarëve*).

13. Nga sa më lart, rezulton se Gjykata bën interpretimin e normës kushtetuese vetëm nëse vlerëson se gjendet para një “problemi kushtetues” dhe synon zgjidhjen e kësaj mosmarrëveshjeje. Nëse do të pranohet një interpretim *ad contrario*, Gjykata do të gjendej para një situatë ku produkte të interpretimit do të ishin opinione për mënyrën se si duhet të sillen në të ardhmen institucionet shtetërore ose do të përfundonte duke ushtruar një kontroll *ex ante* të veprimtarisë së këtyre institucioneve, pa pasur një mosmarrëveshje konkrete (*shih vendimin nr. 24, datë 9.6.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

14. Kur një grup deputetësh vë në lëvizje Gjykatën për interpretimin përfundimtar të Kushtetutës duhet të pretendojë dhe të argumentojë se ka më shumë se një interpretim ose zbatim të ndryshëm të Kushtetutës dhe se nga ky fakt kanë ardhur pasoja të tilla që të kenë shkaktuar nevojën për një

interpretim përfundimtar të Kushtetutës (*shih vendimin nr. 25, datë 8.5.2012 të Gjykatës Kushtetuese*).

15. Gjykata konstaton se kërkuksi në kërkesën e tij paraqitur kësaj Gjykate, si dhe gjatë seancës gjyqësore nuk paraqiti argumente kushtetuese të mjaftueshme lidhur me legjitimitimin e tij për interpretimin e dispozitave kushtetuese sipas objektit. Ai u përqendrua vetëm në faktin se Kuvendi duke vendosur mbi një çështje të shqyrtuar më parë prej tij ka dalë tej mandatit të tij 4-vjeçar, parashikuar nga neni 65/1 i Kushtetutës për shkak se për aktin konkret vullneti ishte shprehur nga Kuvendi në një mandat të mëparshëm.

16. Neni 65/1 i Kushtetutës parashikon: "*Kuvendi zgjidhet çdo katër vjet.*" Neni 78/2 i Kushtetutës parashikon: "*Mbledhjet e deputetëve që mbahen pa u thirrur sipas rregullores, nuk sjellin asnjë pasojë.*" Në çështjen konkrete për gjykim, Gjykata vëren se kërkuksi i është drejtuar Gjykatës me 2 pyetje: së pari, nëse Kuvendi mundet të shqyrtojë tej mandatit 4-vjeçar vendime të natyrës politiko-administrative dhe, së dyti, në cilat raste vendimi i Kuvendit mund të quhet i marrë në kundërshtim me rregulloren, duke sjellë dhe pavlefshmërinë e vendimmarrjes, sipas nenit 78/2 të Kushtetutës?

17. Gjykata vlerëson se lidhur me interpretimin e nenit 65/1 të Kushtetutës, gjatë gjykimit nuk u arrit të identifikohet ndonjë mosmarrëveshje ose qëndrim i ndryshëm mbi kuptimin e konceptit të mandatit parlamentar nëse ai zgjat më pak apo më shumë se 4 vjet. Nga kërkuksi nuk u soll argument kushtetues apo qëndrim konkret i ndryshëm nga subjekti i interesuar që të lindnin dyshime lidhur me kohëzgjatjen e mandatit parlamentar apo tendencën për ta zgjatur atë tej afatit 4-vjeçar të parashikuar nga neni 65/1 i Kushtetutës, siç pretendon kërkuksi. Duke qenë se nevoja për interpretimin përfundimtar të Kushtetutës duhet të lindë nga të paktën dy qëndrime të ndryshme të subjekteve të përfshira në procesin e zbatimit të saj, Gjykata çmon se kërkuksi nuk arriti të justifikojë nevojën për një interpretim përfundimtar të dispozitave kushtetuese.

18. Në çështjen konkrete, kërkuksi nuk paraqiti qëndrime të ndryshme të lidhura me normën kushtetuese që kërkon të interpretohet, por me mënyrën e vendimmarrjes së Kuvendit për një akt individual. Në këto kushte, Gjykata vlerëson se kërkuksi nuk legjitimohet të kërkojë interpretim të normës kushtetuese, pasi konflikti që ai pretendon se ekziston jo vetëm që nuk vjen nga kuptimi i normës kushtetuese, por kjo normë nuk është e detyrueshme për zbatim në rastin konkret. Kuvendi, në procesin e zhvilluar për shkarkimin e Inspektorit të Përgjithshëm, në asnjë rast nuk i është referuar nenit 65/1, pasi ai nuk shërben si bazë kushtetuese ose ligjore për procesin e zhvilluar. Në këtë mënyrë, nuk lind nevoja që kjo dispozitë të interpretohet në mënyrë përfundimtare nga kjo Gjykatë, pasi nuk ka lidhje me çështjen konkrete për zgjidhjen e së cilës shërben edhe interpretimi përfundimtar i dispozitave kushtetuese.

19. Kuvendi është organi më i lartë ligjvënës, i cili zgjidhet në mënyrë të drejtpërdrejtë nga zgjedhësit (nenet 1, 64 dhe 65 të Kushtetutës). Pa ekzistencën dhe funksionimin demokratik të Kuvendit, nuk është i mundur realizimi i plotë dhe pa të meta i demokracisë. Pavarësisht se Kushtetuta parashikon edhe ushtrimin e sovranitetit në mënyrë të drejtpërdrejt, dispozitat e mëtejshme të saj e kushtëzojnë atë me kriteret dhe procedurat, të cilat jo në çdo rast janë të mundura për t'u aplikuar. Në këtë kuptim, demokracia përfaqësuese është mënyra kryesore e qeverisjes në vend (*vendimi nr. 25, datë 24.9.2009 i Gjykatës Kushtetuese*).

20. Funksionimi i pandërprerë i Kuvendit, madje edhe në rastet kur zhvillohen zgjedhjet për Kuvendin e ri, është i domosdoshëm dhe jetik për qeverisjen e vendit. Pra, vazhdimësia institucionale formale është e garantuar pikërisht nga neni 65/3 i Kushtetutës, i cili e shtrin mandatin e Kuvendit deri në mbledhjen e parë të Kuvendit të ri për të mos lejuar boshllëkun institucional. Pra, mandati i Kuvendit, sipas nenit 65/1 të Kushtetutës, zgjat 4 vjet. Megjithatë ai asnjëherë nuk pushon së ekzistuari si i tillë, pasi edhe kur i ka mbaruar afati 4-vjeçar, ai quhet ende funksional deri ditën që konstituohet Kuvendi i ri. Ky është kuptimi i nenit 65/1, të cilin Gjykata nuk e sheh të lidhur me procesin vendimmarrës që kontestohet nga kërkuksi. Ajo vlerëson se mandati kohor 4-vjeçar i Kuvendit, sipas nenit 65/1, lidhet me përtëritjen e përbërjes së Kuvendit periodikisht një herë në 4

vjet, nëpërmjet zgjedhjeve të drejtpërdrejta dhe jo me llojin e akteve që ai miraton ose shfuqizon.

21. Lidhur me pyetjen e dytë të shtruar nga kërkuesi para Gjykatës, pra cilat janë rrethanat kur mbledhja e deputetëve konsiderohet në kundërshtim me rregulloren dhe deri ku shtrihen efektet e saj, Gjykata çmon se nevoja për interpretim përfundimtar nuk është mjaftueshmërisht e argumentuar në nivel kushtetues. Gjykata nuk ka funksion të parashikojë në mënyrë shteruese të gjitha rrethanat që e bëjnë një mbledhje të Kuvendit të pavlefshme, pasi një gjë e tillë nuk përputhet me natyrën e saj të gjykimit. Funksioni i Gjykatës është të analizojë konfliktet konkrete dhe jo ato të mundshme ose hipotetike. Vendimmarrja e Gjykatës përqendrohet në situata konkrete dhe jo abstrakte për të konstatuar pavlefshmërinë e mbledhjes së Kuvendit (*shih vendimin nr. 75, datë 19.4.2002 të Gjykatës Kushtetuese*).

22. Nëse Gjykata do të interpretonte këtë dispozitë, atëherë ajo do t'i hynte shqyrtimit faktik të procedurave të ndjekura nga Kuvendi dhe do të zhvillonte një proces vlerësimi të akteve individuale për të arritur në përfundimin nëse procesi para Kuvendit ka qenë apo jo i rregullt, në përputhje me nenin 78/2 të Kushtetutës. Gjykata vlerëson se 1/5 e deputetëve, si subjekt i posaçëm, nuk mund t'i drejtohet asaj në rrugën e pretendimit për një proces të parregullt ligjor, pasi kjo e drejtë i njihet vetëm individit, sipas nenit 134 të Kushtetutës.

23. Për sa më lart, Gjykata çmon se kërkuesi nuk legjitimohet në kërkimet e tij për interpretim përfundimtar të neneve 65/1 dhe 78/2 të Kushtetutës¹.

B. Mbi shpalljen të pavlefshme të vendimeve të Kuvendit për shkarkimin dhe emërimin e Inspektorit të Përgjithshëm të ILDKPKI-së

24. Kërkuesi pretendon se Kuvendi nuk ka respektuar rregulloren lidhur me procesin e votimit në seancë, pasi çështja e shkarkimit të Inspektorit të Përgjithshëm të ILDKPKI-së nuk ka qenë përfshirë në programin e punës dhe rendin e ditës, ashtu siç e përcakton Rregullorja.

25. Në kërkesën e tij, kërkuesi i referohet edhe procedurave të zhvilluara në komisionin e ligjeve dhe në seancë plenare. Në seancën gjyqësore të zhvilluar para Gjykatës, kërkuesi u përqendrua vetëm në faktin se çështja konkrete nuk ishte futur në rendin e ditës në seancë plenare dhe u tërhoq nga kërkesa për mosfutjen e çështjes në programin e punës së Kuvendit (shih procesverbalin e seancës, f.6).

26. Subjekti i interesuar parashtrroi se Gjykata nuk ka juridiksion të shqyrtojë kushtetushmërinë e akteve individuale, pasi për to kompetente është tashmë gjykata administrative. Sipas subjektit të interesuar, para gjykatës administrative është duke u gjykuar tashmë çështja konkrete, e cila është inicuar nga ish-Inspektori i Përgjithshëm i ILDKPKI-së.

27. Lidhur me shtrirjen e juridiksionit të saj në kontrollin e akteve normative/individuale të organeve qendrore, Gjykata ka theksuar se vetëm aktet normative mund të jenë objekt i kontrollit abstrakt të kushtetutshmërisë së normës, që ushtron kjo Gjykatë, ndërkohë që aktet individuale i nënshtrohen kontrollit të sistemit të zakonshëm gjyqësor. Në një rast Gjykata ka çmuar se vendimi i kundërshtuar nuk përmban tipare të një akti me karakter normativ, pasi nuk vendos norma të përgjithshme sjelljeje, me karakter abstrakt, që rregullojnë marrëdhënie të caktuara juridike, të cilat i shtrijnë efektet e tyre mbi një kategori të pacaktuar subjektesh (*vendim i mbledhjes së gjyqtarëve nr. 35/2013*).

28. Karakteri normativ i aktit të kundërshtuar është elementi përcaktues që ndan juridiksionin kushtetues nga ai i gjykatave të zakonshme. Gjykata ka theksuar se një akt me karakter normativ duhet të vendosë norma të përgjithshme sjelljeje, me karakter abstrakt, që rregullojnë marrëdhënie të caktuara juridike, të cilat i shtrijnë efektet e tyre mbi një kategori të pacaktuar subjektesh. Një akt individual i referohet një fakti konkret, jo një numri faktesh të mundshme ose hipotetike, dhe i jep

¹ Gjyqtarët S. Berberi, V. Tusha, A. Xhoxhaj dhe G. Dizdari votuan për legjitimitimin e kërkuesit lidhur me kërkimin për interpretimin përfundimtar të nenit 78/2 të Kushtetutës.

zgjidhje një çështjeje konkrete, me natyrë teknike dhe jo normative. *Akti individual* është vullnet i shprehur nga organi publik, në ushtrim të funksionit të tij publik, ndaj një ose disa subjekteve individualisht të përcaktuara të së drejtës, që krijon, ndryshon ose shuan një marrëdhënie juridike konkrete, ndërsa *akti normativ*, është vullnet i shprehur nga organi publik, në ushtrim të funksionit të tij publik, që rregullon marrëdhënie të përcaktuara me ligj, duke vendosur rregulla të përgjithshme sjelljeje dhe që nuk është shterues në zbatimin e tij, kuptim i dhënë edhe nga ligji nr. 49, datë 3.5.2012 “Për organizimin dhe funksionimin e gjykatave administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative”.

29. Në vlerësimin e Gjykatës, tri kritere përcaktojnë ndarjen e aktit nëligjor në individual ose normativ: i) *Subjektet të cilave akti u drejtohet* - subjekte individualisht të përcaktuara të së drejtës/një grup personash të përcaktueshëm në bazë të karakteristikave të përgjithshme ose subjekte të papërcaktuara të së drejtës; ii) *Objekti* - krijimi, ndryshimi ose shuarja e një marrëdhënieje juridike konkrete e së drejtës administrative ose përcaktimi i normave të përgjithshme të sjelljes me karakter abstrakt; iii) *Karakteri shterues/jo shterues* - efektet shtrihen të subjekte të përcaktuara dhe në mënyrë të njëhershme ose të subjekte të papërcaktuara të së drejtës, në mënyrë të vazhdueshme dhe jo të njëhershme (*shih vendimin nr. 29, datë 21.10.2009 dhe vendimin nr. 14, datë 21.3.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

30. Në çështjen konkrete, kërkuesi kërkon shpalljen absolutisht të pavlefshme të akteve të Kuvendit të marra, sipas tij, në kundërshtim me rregulloren e Kuvendit. Aktet, të cilave u referohet kërkuesi, janë: a) vendimi i Kuvendit nr. 12/2014 “Për shpalljen si të pavlefshëm të vendimit nr. 1/2013 të Kuvendit “Për zgjedhjen e Inspektorit të Përgjithshëm të Inspektoratit të Lartë të Deklarimit dhe Kontrollit të Pasurive”; b) vendimi i Kuvendit nr. 13/2014 “Për mosmiratimin e propozimit të Presidentit të Republikës me dekretin nr. 7928, datë 16.1.2013 “Për zgjedhjen e Inspektorit të Përgjithshëm të Inspektoratit të Lartë të Deklarimit dhe Kontrollit të Pasurive”; c) vendimi i Kuvendit nr. 14/2014 “Për zgjedhjen e Inspektorit të Përgjithshëm të Inspektoratit të Lartë të Deklarimit dhe Kontrollit të Pasurive”.

31. Gjykata konstaton se të tria aktet janë akte individuale, që lidhen me procesin e kontrollit dhe më pas të shkarkimit të një funksionari publik, konkretisht të Inspektorit të Përgjithshëm të ILDKPKI-së. Si konkluzion, kontrolli kushtetues i këtyre akteve nuk është në juridiksionin e kësaj Gjykate, por të gjykatave administrative, para së cilës aktualisht po zhvillohet një proces gjyqësor administrativ për kundërshtimin e këtyre akteve nga ish- Inspektori i Përgjithshëm i ILDKPKI-së.

32. Në këto rrethana, Gjykata vlerëson se kërkuesi nuk ka legjitimitet t'i drejtohet asaj me kërkesën për të kontrolluar vendimet e Kuvendit që lidhen me këtë proces vendimmarrës të tij.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në bazë të neneve 131, 132 të Kushtetutës, si dhe të neneve 49 dhe 72 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”,

VENDOSI:

- Rrëzimin e kërkesës².

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

² Unanimisht për kërkesën për interpretim të nenit 65/1 dhe shpalljen absolutisht të pavlefshme të vendimeve të Kuvendit për shkarkimin dhe emërimin e Inspektorit të Përgjithshëm të ILDKPKI; me shumicë votash për interpretim të nenit 78/2 të Kushtetutës.

Anëtarë pro: Bashkim Dedja (kryetar), Vladimir Kristo, Besnik Imeraj, FatosLulo, Fatmir Hoxha

Anëtarë pjesërisht kundër: Vitore Tusha, Sokol Berberi, Altina Xhoxhaj, Gani Dizdari.